PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII Warszawa, piątek 15 września 1933 r. Nr. 211

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Deutsche Tageszeitung 14.IX. informuje o wyjeździe ministra Becka do Zaleszczyk i w związku z tem podaje znane pogłoski o tamtejszych konferencjach p. n. „Was spinnt man in Zaleszczyki?".

Deutsche Tageszeitung 14.IX. zamieszcza obsz. streszczenie artykułu „Petit Bleu" („pisma — jak zaznacza — nader wpływowego w kołach parlamentarnych"), będącego niewybrednym antypolskim paszkwilem, opartym na książce Louis Roubaud. W artykule, zatytułowanym „Polnische Greueltaten" (zapożyczonym z „Petit Bleu") mowa jest o „zrujnowaniu" Gdańska przez Gdynię, o „wymieraniu" 6 miljonów Ukraińców pod panowaniem polskiem i t. d.

Prasa niemiecka 14.IX. donosi o „dalszem zamykaniu" szkół niemieckich w Polsce.

Völkischer Beobachter 14.IX. podaje z Warszawy p. n. „Wielkie jesienne manewry polskie" wiadomość o manewrach kawalerji polskiej. Doniesienie umieszczono w dziale, zatytułowanym: To jest „rozbrojenie".

Prawda 13.IX. w depeszy z Warszawy cytuje za katowicką „Polonją" fakty antypolskich wystąpień hitlerowców na terytorjum Polski.

Neue Zürcher Zeitung 12.IX. zamieszcza koresp. wł. z Warszawy p. n. „Auswirkungen des neuen Hochschulgesetzes", w której, donosząc o mającem nastąpić zniesieniu dziewięciu katedr na uniwersytecie krakowskim, zaznacza w tej sprawie stanowisko polskiej prasy opozycyjnej.

Philadelphia Public Ledger zamieściła ostatnio art. swego koresp. berlińskiego (Albiona Rossa), który donosi powołując się na źródła hitlerowskie, że ruch narodowo-socjalistyczny rozwinął się potężnie w Polsce, opierając się na ściśle tych samych zasadach, co Nazism. Zdaniem korespondenta, Polska łatwo dostosuje się do dogmatów faszyzmu, do którego przygotowała ją od lat partja narodowo-demokratyczna. Ross twierdzi, że wobec podeszłego wieku i choroby Marszałka należy się w niedalekiej przyszłości spodziewać w Polsce dyktatora narodowo - socjalistycznego. Po przyłączeniu się Polski do „nazi-faszyzmu" pozostanie tylko jedno wielkie państwo w Europie wierne systemowi demokratyczno - parlamentarnemu, a mianowicie Francja.

POLSKA A AUSTRJA. OBCHÓD ODSIECZY WIEDNIA.

Reichspost 14.IX. w obsz. art. p. n. „Die Festakademie der Polen", opisując uroczystą akademję w „Musikvereinssaal" z okazji rocznicy wiedeńskiej, podaje w całości przemówienie kardynała Hlonda i streszczenie przemówienia prof. Haleckiego. Następnie dziennik podaje opis z rautu w poselstwie polskiem i faktu wręczenia polskiego daru Wiedniowi.

Neue Freie Presse 14.IX. w art. p. n. „Die Türkenfeiern der Polen" zamieszcza obszerne sprawozdania z uroczystej akademji w Musikvereinssaal, z rautu w poselstwie polskiem i z uroczystego wręczenia Wiedniowi obrazu Borucińskiego „Jan Sobieski pod Wiedniem".

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 14.IX. drukują na pierwszej stronie wiadomość o udziale uczonych sowieckich w poznańskim zjeździe lekarzy - przyrodników, i przytaczają komentarz Pat'a, określający ten udział, jako nowy dowód przyjaźni w stosunkach polsko - sowieckich.

POLSKA A GDAŃSK.

Prasa gdańska 14.IX. zamieszcza notatkę „Robotnika" o kandydatach na stanowisko wysokiego komosarza Ligi Narodów w Gdańsku.

Der Danziger Vorposten zaznacza w swym komentarzu, że narazie żadna poważna kandydatura nie została jeszcze zgłoszona ani ze strony Wysokiego Komisarza ani też ze strony Polski lub Gdańska. Wobec tego, że Rosting w żadnym razie nie zamierza pozostać poza wyznaczony termin w Gdańsku i ze względu na to, że już na sesji Rady w Genewie w końcu bież. miesiąca wybór zastępcy ma być przeprowadzony, koniecznem jest, by czynniki miarodajne zajęły się tą sprawą intensywniej niż dotychczas.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

ZBROJENIA I SPRAWA ROZBROJENIA. POLITYKA ZAGRANICZNA NIEMIEC.

Deutsche Tageszeitung 14.IX. omawia w art. wst. przygotowania do genewskiej konferencji rozbrojeniowej i zaznacza, że przez plan kontroli zbrojeń Francja zdołała pochwycić inicjatywę w swe ręce.

Zdaniem dziennika, Anglji i Włochom w przedstępnych rozmowach będzie zależało li tylko na zmniejszeniu maksymalnych zbrojeń Francji, co Niemcom nie na wiele może się przydać. „Jeśli Francja w tym względzie okaże ustępliwość, to należy się z tem liczyć, iż w sprawie kontroli pozostaniemy dosyć izolowani". Dziennik pociesza się tem, iż ani Francuzi nie myślą o jakiemś poważniejszem rozbrojeniu, ani Anglja i Włochy nie zgodzą się na proponowane przez Francję sankcje. Tem niemniej winna opinja Niemiec już obecnie przygotować się do „ciężkiej walki", jaka je oczekuje w Genewie.

Der Tag 15.IX., podając wiadomość o wyznaczeniu Neuratha i Goebbelsa delegatami na zgromadzenie Ligi Narodów, opatruje tę wiadomość następującym komentarzem.

Podczas obecnych narad będą musiały być rozstrzygnięte polityczne podstawy kwestji narodowej samodzielności (suwerenności), związanej ze sprawą siły zbrojnej. Wobec tego bardzo wielkie znaczenie ma wysłanie jako delegata - ministra propagandy. Francuzi od początku konferencji, chcąc zamaskować swoją moralną i logiczną słabość, rozwijali akcję propagandową bez kontrakcji ze strony Niemiec. Teraz dopiero niezaprzeczalna siła niemieckiego moralnego stanowiska zostanie silnie podkreślona.

Dreptatea 13.IX. donosi o zamierzonych przez Niemcy manewrach na Bałtyku, które uważa za jedno z posunięć wywołujących ogólne zaniepokojenie.

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Prawda 13.IX., omawiając proces lipski o podpaleniu Reichstagu, podkreśla, że rząd niemiecki nie próbował nawet odeprzeć zebranych w t. zw. Księdze Brunatnej dowodów, iż Reichstag podpalili hitlerowcy. Jedyną odpowiedzią Niemiec na tę publikację było wykupienie jej nakładu zagranicą.

Tribuna z 13.IX. p. n. „Pokojowe oświadczenia nowych Niemiec" notuje skrzętnie twierdzenie Papena, że Niemcy nie dążą do germanizacji oraz słowa Goebbelsa, że Rzesza nie pragnie rewanżu, a jedyną wojnę, jaką uznaje, jest walka z bezrobociem.

SYTUACJA POLITYCZNA W AUSTRJI.
EUROPA ŚRODKOWA.

Liczne dzienniki francuskie z 13.IX. komentują projekt nowego ustroju Austrji, zapowiedziany przez Dollfussa w ostatniem jego przemówieniu.

La République w art. Pierre Dominique'a odnosi się sceptycznie do oporności Austrji wobec niebezpieczeństwa Hitlera. W walce między Hitlerem a Mussolinim o ustrój w Austrji wcześniej czy później zwycięży Hitler i uczyni z Austrji nową Bawarję z hitlerowskim Statthalter'em na czele.

Le Journal całkowicie popiera plan Dollfuss'a utworzenia „frontu patrjotycznego" i ustroju, opartego na korporacjach. Ustrój taki nie będzie kopją faszyzmu włoskiego, gdyż Dollfuss przystosowuje go do wymagań lokalnych i do charakteru austrjackiego. Wszak najważniejszym jest to, — pisze dziennik—, że nowy ustrój nie będzie miał związku z narodowym socjalizmem Hitlera. Można również nie obawiać się połączenia Austrji z Niemcami lub Węgrami, dopóki kanclerz Dollfuss pozostaje na stanowisku. Pozycje zajęte przez Habichta z jednej strony, a Goemboes'a z drugiej, nie pozostawiają co do tego żadnej wątpliwości. Fakt, że w swej mowie Dollfuss wyznał swą przynależność do ducha niemieckiego, również nie powinien we Francji wywoływać niezadowolenia. Francja nie jest wroga wszystkiemu, co jest niemieckie i utworzenie się na południe od Niemiec hitlerowskich ogniska prawdziwej niemieckiej kultury może tylko ją cieszyć.

Le Populaire nazywa zapowiedziany nowy ustrój austrjacki najjaskrawszym włoskim faszyzmem. Dowodem tego jest radosne przyjęcie projektu Dollfuss'a przez prasę włoską. Dziennik pisze w d. c.: Prasa francuska, (Le Temps), nie powinna wierzyć, iż Dollfuss stworzy nowy ustrój, któryby „ani nie uświęcał hegemonji partji ani nie ulegał arbitralnej dyktaturze". Wszak książe Starhemberg wyraźnie powiedział, że uważa moment obecny za najdogodniejszy do wprowadzenia faszystowskiego ustroju, gdyż w przeciwnym razie narodowi - socjaliści narzucą swoje metody rządzenia. Ale zarówno Dollfuss jak Starhemberg, dodaje dziennik, prowadzą Austrję do zguby, gdyż utworzenie ustroju faszystowskiego wywoła niechybnie wojnę domową z proletarjatem austrjackim, który tak łatwo ze swych praw nie zrezygnuje.

L'Echo de Paris 14.IX. donosi z Wiednia, że koła polityczne wiedeńskie wyrażają swe rozczarowanie z powodu opóźnienia w publikacji przez rząd austrjacki i włoski wyników spotkania Dollfuss'a z Mussolini'm w Raccione. Jednem z głównych zagadnień w Riccione była sprawa przyznania Austrji wolnej strefy w porcie Trjest'u. Konwencja ta uniezależniłaby handel morski austrjacki od Hamburga i przywróciłaby dawny rozkwit portowi trjesteńskiemu. Dowiadujemy się, pisze dziennik, o pewnym fakcie, któryby dowodził, iż pertraktacje włosko - austrjackie w tej sprawie są mniej posunięte, niżby się zdawało. Mianowicie Izba handlowa trjesteńska, do której rząd włoski zwrócił się z zapytaniem, czy uważa za korzystne utworzenie na Adrjatyku floty handlowej pod banderą austrjacką, wydała opinję wręcz nieprzychylną. Głównym powodem negatywnego ustosunkowania się Izby do projektu Mussoliniego jest to, że niezależność Austrji nie jest rzeczą zupełnie pewną i gdyby „Anschluss" doszedł do skutku, wolna strefa autrjacka nad Adrjatykiem przekształciłaby się w wolną strefę niemiecką. „Wypadek ten, — pisze dziennik, — dowiedzie może Mussoliniemu, jak niemożliwem jest pogodzić politykę przyjaźni z Niemcami ze skutecznym oporem przed naporem germańskim w kierunku Fiume i Trjest'u".

Prasa włoska interpretuje zgodnie mowę Dollfussa, jako wyraz dążenia do faszyzacji Austrji. Dzienniki podkreślają zadowolenie opinji angielskiej z powodu tej mowy i zaniepokojenie, jakie ujawniła prasa francuska.

Corriere della Sera wita mowę Dollfussa ze specjalnem uznaniem jako odbicie faszyzmu i stwierdza, że już dziś można ze strony włoskiej przewidzieć, w jaki sposób zostanie zrealizowany zapowiedziany przez kanclerza austrjackiego program.

SPRAWA OCHRONY MNIEJSZOŚCI.

Germania 14.IX. w korespondencji z Genewy podaje pogłoskę z tamtejszych kół francuskich o mającem jakoby nastąpić na najbliższem zgromadzeniu Ligi Narodów rozszerzeniu zobowiązań mniejszościowych na wszystkie państwa: Projekt ten podobno już uzyskał poparcie licznych rządów. Korespondent twierdzi, iż w sekretarjacie generalnym Ligi nic nie jest wiadomo o tych zamiarach i, jak przypuszcza, jest to balon próbny kół polskich i francuskich. Te projekty mają prawdopodobnie jako cel zmuszenie rządu niemieckiego do przyjęcia traktatu opieki nad mniejszościami, aby w ten sposób kwestję żydowską w Niemczech postawić na terenie międzynarodowym.

SYTUACJA POLITYCZNA W Z. S. R. R.

Völkischer Beobachter i inne dzienniki niemieckie 14.IX. przeciwstawiają pochwalnym słowom Herriota o sytuacji w ZSRR. — artykuły „Matin'a", przedstawiające tę sytuację w ponurych barwach.

Drukarnia „Kadra", Warszawa, Długa 50. Telefon 11-86-30.

Drukowano na prawach rękopisu.

